

Estriol en griepachtige verschijnselen

Publicatie	Nr. 6 - 01 juni 2010
Jaargang	44
Rubriek	Let op!
Auteur	Lareb
Pagina's	67

Het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb ontving tot medio maart 2010 18 meldingen van griepachtige verschijnselen bij vaginale toediening van estriol (Synapause® crème of ovule). Estriol is sinds 1982 in Nederland in de handel. Het middel wordt jaarlijks door ongeveer 100.000 vrouwen gebruikt. [1] Het is geregistreerd voor de behandeling van atrofie van het lagere urogenitale gebied als gevolg van oestrogeendeficiëntie bij postmenopauzale vrouwen. Ook wordt het gebruikt voor pre- en postoperatieve therapie bij postmenopauzale vrouwen die een vaginale operatie moeten ondergaan en voor diagnostische hulp in het geval van een verdachte cervixuitstrijk bij vrouwen in de menopauze indien afwijkende cellen worden aangetroffen die wijzen op epitheelatrofie.

Bijwerkingen van estriol die vaak voorkomen zijn plaatselijke jeuk of irritatie aan het begin van de behandeling. Bij een hoge dosering kunnen pijnlijke of gespannen borsten optreden. Bijwerkingen die minder vaak voorkomen, maar wel met oestrogeenbehandeling zijn geassocieerd, zijn benigne en maligne oestrogeenafhankelijke neoplasmata, veneuze tromboembolie, myocardinfarct, cerebrovasculair accident en chloasma (hyperpigmentatie van het gelaat). [2 3]

Meldingen bij Lareb. De 18 meldingen bij Lareb betroffen griepachtige klachten, zoals malaise, rillingen en koorts. De indicaties voor het gebruik van estriol waren mictieproblemen, vaginale droogheid, vaginale atrofie (tweemaal) en menopauzale klachten (tweemaal). Bij de overige meldingen werd geen indicatie aangegeven. In één geval bedroeg de latentietijd één uur. De latentietijd varieerde van enkele uren tot één dag bij de overige meldingen. In negen gevallen verdwenen de symptomen na enkele uren tot één dag na staken en in acht gevallen vond herstel plaats na staken, maar het is onbekend hoe lang het duurde voor dit herstel optrad. Opmerkelijk is dat er in 11 gevallen sprake was van een positieve 'rechallenge': deze vrouwen kregen wederom een dergelijke reactie na hernieuwd gebruik van estriol.

Mechanisme. Oestrogenen hebben invloed op de temperatuurregulatie van de hypothalamus. Vrouwen die in de menopauze zijn, kunnen ten gevolge van een verlaagde oestrogeenconcentratie last krijgen van opvliegers. Bij postmenopauzale vrouwen is de lichaamstemperatuur weer gestabiliseerd en worden geen opvliegers meer ervaren. Het is mogelijk dat een tijdelijke verhoging van de oestrogeenconcentratie bij postmenopauzale vrouwen, door toediening van estriol, kan leiden tot een verstoring van de regulatie van de lichaamstemperatuur. [4 5] De genoemde latentietijden zouden ook hierbij kunnen passen: de klachten treden op als de oestrogeenconcentratie daalt, enkele uren tot één dag na toediening. De klachten verdwijnen weer bij postmenopauzale concentraties, die binnen één dag worden bereikt.

In de Amerikaanse productinformatie van transdermaal toegediend estriol worden griep en griepachtige verschijnselen beschreven als een bijwerking die bij 0 tot 8% van de vrouwen voorkomt. [6]

Conclusie. Griepachtige verschijnselen kunnen voorkomen bij het gebruik van estriol bij postmenopauzale vrouwen. Deze verschijnselen treden op vanaf één uur na toediening en verdwijnen na het stoppen meestal binnen één dag.

Literatuurreferenties

1. College voor zorgverzekeringen. GIP databank. (geraadpleegd 6-1-2010) via: <http://www.gipdatabank.nl/>.
2. Productinformatie Synapause-E3 vaginale crème. (geraadpleegd 6-1-2010) via: <http://db.cbg-meb.nl/IB-teksten/h08977.pdf>.
3. Productinformatie Synapause-E3 ovule. (geraadpleegd 6-1-2010) via: <http://db.cbg-meb.nl/IB-teksten/h08978.pdf>.
4. Deecher DC, et al. Understanding the pathophysiology of vasomotor symptoms (hot flushes and night sweats) that occur in perimenopause, menopause, and postmenopause life stages. Arch Womens Ment Health 2007; 10: 247-257.
5. Brooks EM, et al. Chronic hormone replacement therapy alters thermoregulatory and vasomotor function in postmenopausal women. J Appl Physiol 1997; 83: 477-484.
6. Productinformatie Vivelle® (estradiol transdermaal). (geraadpleegd 6-1-2010) via: pharma.us.novartis.com.